

2. Кадуріна Л. О. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. – 288 с.
3. Постанова Правління НБУ від 10.08.2005 р. № 281 «Про затвердження нормативно-правових актів Національного банку України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/z0950-05.
4. Літвінчук І.М., Кричун П.М. Операції в іновалюті: покрокова інструкція обліку. Бухгалтерський практикум. – К.: «ТАКС КОНЕКШНС ГРУП», 2016. – Серія «Справжня бухгалтерська література». – 96 с.
5. Порядок купівлі та продажу іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України. Електронний ресурс]. – Режим доступу: pidruchniki.com/.../porjadok_kupivli_prodazhu_inozemno.

Белік Ю.В.

студентка,

Таврійський державний агротехнологічний університет

СУТНІСТЬ ПІДХОДІВ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Зміни та коливання зовнішнього і внутрішнього середовища мають найвагоміший вплив на формування економічної безпеки та функціонування підприємства. Саме ці трансформації спричиняють цілий ряд проблемних питань пов'язаний із забезпечення захисту облікових даних підприємства та характеризуються нестабільністю і потребують швидкої адаптації підприємств до сучасних умов господарювання з урахуванням чинників невизначеності та нестійкості економічного середовища. Для вирішення даних питань перед керівниками підприємств постає складна задача захисту економічних інтересів підприємства від різноманітних внутрішніх та зовнішніх загроз, забезпечення його стабільного розвитку та підвищення ефективності функціонування. Для досягнення розв'язання даної задачі і слугує систематична оцінка і аналіз економічної безпеки.

Сьогодні в науковій літературі питанням оцінки й аналізу рівня економічної безпеки підприємства приділяється велика увага. Вагомий вклад у розвиток даного питання в своїх публікаціях зробили такі вітчизняні і зарубіжні науковці: Андрощук Г., Отенко, Г., Жихор О., Клопов І.О, Гнилицька Л., Олейников Є., Ковальов Д., Плетникова І., Реверчук Н., Ілляшенко С., Козаченко А., Ляшенко А., Шлемко В., Бінько І., Покропивний С. Однак, зміна умов економічного стану спричинила за собою появу цілком нових проблем, що потребують теоретичного осмислення, узагальнення та наукового вирішення.

Економічна безпека підприємства – це комплексна характеристика, під якою розуміють рівень захищеності всіх видів потенціалу підприємства від внутрішніх та зовнішніх загроз, що забезпечує стабільне функціонування та ефективний розвиток і потребує управління з боку керівництва підприємства [5]. Створення необхідних умов для забезпечення економічної безпеки має базуватися на ефективній системі заходів оцінки та аналізу економічного стану підприємства.

У наш час не вироблено єдиного комплексного методичного підходу до оцінки та аналізу економічної безпеки на рівні підприємства. Зазвичай використовується декілька підходів для визначення кількісного рівня економічної безпеки підприємства (рис. 1) [1; 2; 4].

Рис. 1. Інтеграція підходів та методів до оцінки економічної безпеки підприємства

Один із найбільш поширених є індикаторний підхід (пороговий), що полягає у встановленні рівня економічної безпеки в результаті порівняння фактичних показників діяльності підприємства з індикаторами, що виступають пороговими значеннями цих показників і відповідають певному рівню безпеки. Під пороговими значеннями індикаторів фінансової безпеки розуміють їх граничні величини, недотримання яких призводить до формування негативних тенденцій (виникнення загроз) у сфері фінансової безпеки [2]. За такого підходу найвищий рівень фінансової безпеки підприємства досягається за умови, що вся сукупність індикаторів знаходиться в межах порогових значень, а порогове значення кожного з індикаторів досягається не на шкоду іншим. Даний підхід дозволяє визначитись з категоріями: безпечно або небезпечно; кризовий, критичний, передкризовий нормальний стан економічної безпеки підприємства.

Слід звернути увагу на те, що не існує єдиного підходу щодо вибору індикаторів оцінки економічної безпеки, виділяються різні показники, які включають в себе таких аспектів діяльності підприємства: фінанси, ділова активність, виробництво, управління, економіка. Отже використання індикаторного підходу передбачає ідентифікацію економічного стану підприємства.

Недоліком у використанні цього підходу є те, що оцінка фінансової безпеки залежить від визначення порогових значень, котрі, у свою чергу, є плинними в залежності від стану зовнішнього середовища, до якого підприємство має пристосовуватися і на який майже не може впливати.

На сьогодні у науковій літературі та світовій практиці досить чітко та широко розкрито процес інтегральної оцінки економічного стану підприємств. У якості мінімального критерію стійкості фінансового стану підприємства, як правило, використовується імовірність банкрутства. До основних моделей визначення імовірності банкрутства відносять: модель Альтмана, модель Ліса, метод Депаляна, метод Таффлера, метод Спрингейта.

На сьогодні українськими вченими вже розроблені такі моделі, як дискримінанта інтегральної оцінки фінансового стану підприємства (О. Терещенко), яка базується на застосуванні методології дискримінантного аналізу на основі фінансових показників вибіркової сукупності вітчизняних підприємств і комплексна оцінка фінансового стану підприємства. Цей метод оцінки дозволяє виявити тенденції у динаміці фінансового стану підприємства [3].

Також найбільш поширеним є ресурсно-функціональний підхід. Відповідно до нього економічна безпека підприємства забезпечується запобіганням зовнішнім та внутрішнім загрозам підприємству на основі досягнення його основних функціональних цілей [2]:

- входження підприємства в фазу стабільності та безперервності виробничої діяльності;
- досягнення підприємством фінансово-економічної стійкості;
- підвищення ефективності використання ресурсів;
- адаптація до змін зовнішнього середовища;
- забезпечення постійного розвитку підприємства.

Отже, ресурсно-функціональний підхід передбачає визначення рівня економічної безпеки за допомогою оцінювання ефективності використання ресурсів підприємства. При застосуванні цього підходу оцінювання рівня економічної безпеки підприємства ототожнюється із аналізом стану його фінансово-господарської діяльності. Такий підхід є найбільш вживаним, адже фінансова безпека оцінюється на базі сукупного критерію, що визначається з урахуванням усієї діяльності підприємства.

Зазвичай на підприємствах оцінку економічної безпеки підприємства проводять по кожній функціональній складовій економічної безпеки, а потім експертним шляхом визначають інтегральний показник. Однак основним недоліком даного підходу є те, що рівень економічної безпеки можна визначити лише порівнюючи з такими ж рівнями за декілька періодів, тобто в динаміці [3].

До менш популярних та непоширених підходів відносять підхід на основі теорії економічних ризиків, а також програмно-цільовий підхід.

Сутність підходу на основі теорії економічних ризиків полягає у визначенні різних загроз підприємству та розрахуванні збитку. Збиток порівнюється з величиною прибутку, доходу та майна. У рамках даного підходу проводиться оцінка ймовірності банкрутства підприємства. Такий підхід є дещо вужчим, ніж інші підходи. «Класичною» методикою даного підходу є модель Альтмана (Z-рахунок Альтмана)

Програмно-цільовий підхід або комплексний базується на інтегруванні показників, які визначають рівень економічної безпеки підприємства [2]. Основним недоліком зазначеного методу є те, що значну увагу необхідно приділити відбору показників та визначенню методів їх інтегрування при використанні даного підходу, також складності виникають при встановленні коефіцієнтів значущості на основі методів експертних оцінок.

Отже, опираючись на методичних, теоретичних та практичних знаннях світової економіки, було розглянуто підходи до оцінки економічної безпеки

підприємства та визначено їхні недоліки. Разом з цим необхідно розуміти, що оцінка економічної безпеки лише перший етап забезпечення надійного ступеня стану економічної безпеки підприємства. Аналіз проведений на базі даної оцінки є фундаментальною основою розробки комплексу заходів, спрямованих на протидію загрозам і підвищення рівня економічної безпеки підприємства. Актуальним питанням по даній сфері може бути обґрунтування використання конкретних показників економічної безпеки підприємства за окремими її складовими та розробка комплексної карти аналізу показників безпеки підприємства.

Список використаних джерел:

1. Андрощук Г. А. Экономическая безопасность предприятия: защита коммерческой тайны / Г. А. Андрощук, П. П. Крайнев. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. – 398 с.
2. Економічна безпека підприємства : навчальний посібник / укл. І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012.
3. Жихор О.Б., Куценко Т.М. Економічна безпека: Навчальний посібник. – Харків: ХІБС УБС НБУ, 2013. – 144 с.
4. Клопов І.О. Управління економічною безпекою промислового підприємства. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Natural/Vznu/eco/2011_1/043-52.pdf
5. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства [Текст] : монографія / Л. В. Гнилицька; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К. : ХНЕУ, 2012. – 305 с.

Говда Г.А.

*кандидат економічних наук, доцент,
Національний лісотехнічний університет України*

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЩОДО БЮДЖЕТНОГО КОНТРОЛЮ

Державна аудиторська служба України (Держаудитслужба) створена шляхом реорганізації на базі Державної фінансової інспекції України відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 868 «Про утворення Державної аудиторської служби України» [1].

Такі зміни проведено з метою оптимізації системи центральних органів виконавчої влади та на виконання постанови КМУ «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» № 442 від 10 вересня 2014 р. [2].

Цією постановою вирішено утворити Державну аудиторську службу України як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів, реорганізувавши Державну фінансову інспекцію шляхом перетворення.

Держаудитслужба у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства.

Державна аудиторська служба України є юридичною особою публічного права, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, власні бланки, рахунки в органах Казначейства.

Держаудитслужбу очолює Голова, який призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України в установленому порядку. Права та обов'язки Голови Держаудитслужби визначено «Положення про Державну аудиторську службу України» [3].